

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 21 mars 1901, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4,
i anledning af väckt motion i fråga om vilkoren
för utklarering af fartyg m. m.*

Uti en inom Andra Kammarerna väckt och till utskottet hänvisad motion, n:o 13, har herr *W. T. Lundgren* hemställt — under förutsättning att förslag till ny tullstadga, som blifvit genom kongl. generaltullstyrelsen utarbetadt, komme att till innevarande Riksdags utlåtande öfverlemnas — »att Riksdagen måtte besluta, att till nämnda stadga på lämpligt ställe tillfogas föreskrift om förbud för tullkammare eller tullplats, der klarering af fartyg kan ske, att utklara sådant, förinnan det visats, att fartygets samtliga umgälder, således äfven hamnavgifter, blifvit för såväl in- som utgående i enlighet med därför fastställd taxa erlagda», men om nämnda förslag till tullstadga icke vid innevarande riksdag till behandling förekomme, »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära utfärdande af ofvannämnda föreskrift.»

Till stöd för sin hemställan anför motionären:

»I ännu gällande tjenstgöringsreglemente för tullverket af år 1831 stadgades, att tullpass för utgående fartyg skulle underskrifvas af tullkammarföreståndaren och tolagsuppbördsmanen, sedan fartygets umgälder blifvit erlagda, hvilken föreskrift uppenbarligen tillkommit på grund deraf, att stapelstäderna hade och ännu hafva skyldighet att tillhandahålla nödiga lokaler åt tullverket och fördenskull borde åtnjuta någon säkerhet för utbekommande af de inkomster, hvarmed fullgörandet af förenämnda skyldigheter och andra för sjöfarten behöfliga utgifter skulle bestridas.

Sedan i följd af kongl. kungörelsen den 18 december 1857 förordnats, att tolagen skulle såsom särskild afgift upphöra mot godtgörelse till städerna i mån af der inflytande tullmedel, har tolagsuppbördsmanens underskrift å utgående tullpass icke längre tagits i anspråk, och derigenom hafva städerna beröfvats möjligheten att noga kontrollera, att deras öfriga inkomster af sjötrafiken, nemligen hamnavgifter för fartyg och varor, blifva före fartygets afsegling erlagda, då deremot före 1857 tolagsuppbördsmanen, som inkasserade öfriga af sjötrafiken utgående umgälder, var i tillfälle att kontrollera deras ordentliga erläggande.

Att hamnumgälderna för sjöstäderna äro högst behöfliga och till och med i många fall otillräckliga att bestrida de utgifter, som ett nöjaktigt tillgodoseende af samma trafiks behof medförer, bevisas deraf, att, enligt handels- och sjöfartskomiténs nyligen afgifna betänkande, n:o 5, 21 svenska hamnar under åren 1894—1898 haft större utgifter än inkomster med brist till belopp vexlande från 6,000 till 556,000 kronor.

Det är sålunda för städerna af stor vigt att komma i åtnjutande af sina hamninkomster, hvarför nödig säkerhet för närvarande icke finnes.

Såsom bevis derpå torde få åberopas *dels* ett från Karlskrona år 1881 i förening med hamntaxa ifrågasatt, men nekadt förbud för fartyg att afsegla, innan hamnumgälderna erlagts, *dels* en från Strömstad år 1887 med enahanda påföljd ingifven underdånig ansökan i samma syfte och slutligen i prejudikatsamling refererad mål angående utsökande hos mäklare af obetalda hamnavgifter för afsegladt fartyg.

Då underlåtenhet att erlægga dessa avgifter kan först någon tid efteråt blifva på platser med liflig trafik upptäckt, försvåras åstadkommandet af erforderlig bevisning, och följaktligen kan en tillfredsställande kontroll endast vinnas derigenom, att utklarering af fartyg icke sker, förrän det visats, att

dess samtliga umgälder, såväl för inkommande som för utgående, blifvit erlagda, och då en sådan föreskrift redan gäller beträffande de afgifter, som skola till tullverket och sjömanshusen erläggas, saknas skäl att göra undantag från denna regel till hamnkassornas skada.»

Utgående från den förutsättningen, att hamnumgälderna i våra sjöstäder äro högst behöfliga och i vissa fall otillräckliga för bestridande af kostnader, som ett nöjaktigt tillgodoseende af sjötrafikens behof kräfver, har motionären velat få till stånd ett lagstadgande, hvarigenom bättre kontroll öfver dessa afgifters erläggande vunnes och större säkerhet bereddes hamnkassorna att utfå den afgift, som anlöpande fartyg hade att gälda.

Motionären har i anslutning härtill framhållit, att städerna, innan kongl. kungörelsen den 18 december 1857 om tolagens upphörande såsom särskild skattetitel utfärdats, befunnit sig i en bättre ställning i berörda hänseende än nu, alldenstund tolagsuppbörds mannen, som i allmänhet jemväl upptog hamnafgifterna till staden och hvars påskrift å tullpass erfordrades för utklarerings, då kunde tillse, att hamnafgifterna blefve i behörig ordning erlagda. Utan att bestrida den fördel för städerna, som före år 1858 otvifvelaktigt förefunnits i en sådan sakernas ordning, vill dock utskottet erinra, att, äfven om tolagsuppbörds mannen merendels innehade uppdraget att inkassera hamnafgifterna, dessa uppdrag dock icke ovilkorligen måste vara förenade samt att tolagsuppbörds mannens underskrift å tullpasset uteslutande betingades af stadstolagens liqviderande. Ur rättslig synpunkt torde alltså städerna i afseende å tryggheten för hamnafgifternas utbekommande icke hafva försatts i sämre ställning genom återopade kongl. kungörelsen den 18 december 1857, utan kunna förhållandena härutinnan anses oförändrade.

Af motionärens framställning i öfrigt framgår, att han närmast haft sin uppmärksamhet riktad å förhållanden, som sammanhånga med utklarerings af fartyg till utrikes ort. Tullpass erfordras nemligen endast undantagsvis i den inrikes sjöfarten, och den af motionären åsyftade kontrollen från tulltjenstemannens sida skulle följaktligen i detta fall ej kunna utöfvas. Den föreslagna åtgärden måste alltså anses hafva sin hufvudsakliga betydelse i afseende å fartyg, som skola afgå till utrikes ort.

I Norge, der ifrågavarande angelägenhet varit föremål för lagstiftning, har det intresse, hvarom föreliggande motion handlar, blifvit tillgodosedt genom bestämmelser icke blott till den omfattning, som af motionären här ifrågasättes, utan äfven beträffande samtliga de fall, då hamnafgifter för fartyg och varor skola utgå. Så stadgas i Norges »Lov om Havne og Ringevæsenet den 10 juli 1894» *dels* i dess § 29, att det på framställning af kommunalstyrelsen kan åläggas vederbörande tulluppbördsbetjent att uttaga afgiften till hamnkassan i den omfattning och mot den godtgörelse, som af Konungen bestämmes, *dels* i § 31, att fartygsbefälhafvare, som i följd af nämnda lag har något att erlægga till hamnkassan eller hamnfogden, skall vid straff af böter från 2 till 20 kronor snarast möjligt och senast inom 24 timmar efter fartygets ankomst till köpstad eller lasttageplats anmäla sig hos hamnfogden, och *dels* i § 63, att intet fartyg må klareras på tullkammaren, innan fartygsbefälhafvaren visar, att han erlagt hvad der af fartyget skall betalas till hamnväsendet och hamnbetjent, hvarjemte i samma paragraf stadgas, att, om fartyget icke är underkastadt tullklarering, vederbörande hamnbetjent eger, då fartygsbefälhafvaren antingen nekar eller på annat sätt söker undandraga sig betalning af hamnafgift, qvarhålla fartyget, intill dess betalning blifvit erlagd eller antaglig säkerhet stäld. Afgår fartyg, utan att hamnafgift blifvit betald eller antaglig säkerhet därför stäld, skall enligt samma lagrum på begäran af hamnstyrelsen tullklarering eller afgång nekas det på annat ställe, dit det efteråt ankommer, intill dess, fartygsbefälhafvaren betalar eller ställer säkerhet; och är den skyldige underkastad böter från 8 till 800 kronor.

Så vidt utskottet kunnat inhemta, torde inom vårt land högst sällan förekomma, att fartygsbefälhafvare undandraget sig betalning af stadgade hamnumgälder; några svårare missförhållanden i detta hänseende kunna åtminstone icke anses föreligga. Då så är händelsen och då den af motionären föreslagna kontrollen icke är egnad att bereda hamnkassorna säkerhet för hamnafgifternas utbekommande i hvarje fall, utan endast blefve till nytta i afseende å fartyg, som utklaras till utrikes ort, under det att i den inrikes sjöfarten motsvarande förmån saknades, så har utskottet icke ansett sig kunna biträda motionärens framställning.

Dessutom torde äfven under nuvarande förhållanden möjlighet ej vara utesluten för hamnstyrelserna att efter erhållet tillstånd af Kongl. Maj:t

och genom enskildt aftal med vederbörande tulltjenstemän förskaffa sig den medverkan till öfvervakande af hamnafgifternas gäldande, som kan anses erforderlig. Så lär i Stockholm uppbörden af dessa afgifter helt och hållet ombesörjas af tullverket, och äfven i vissa hamnar å Gotland är ifrågavarande angelägenhet med Kongl. Maj:ts tillstånd ordnad på samma sätt.

Utskottet, som icke kunnat finna den af motionären ifrågasatta åtgärden vara särskildt af behovet påkallad, får alltså vördsamt hemställa,

att herr W. T. Lundgrens förevarande motion icke må till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 mars 1901.

På utskottets vägnar:

G. KRONLUND.
